



# JAARVERSLAG LAMPION 2007

Maart 2008

## **1. Inleiding**

Het Landelijk Informatie- adviespunt over de gezondheidszorg en medische procedures voor illegalen, ongedocumenteerden en niet-toegelaten asielzoekers ging op 1 april 2004 van start. Het jaarverslag over 2007 geeft de gegevens weer van het derde volledige jaar van Lampions bestaan.

In september is Lampion door de Portugese Presidency of the EU-Council Health uitgekozen als Europese Best Practice. Een resultaat om trots op te zijn.

Waar in dit jaarverslag gesproken wordt over illegalen, worden ook ongedocumenteerden en niet-toegelaten asielzoekers bedoeld.

## 2. De organisatie van Lampion

Een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van elf landelijke organisaties, gaf vanaf begin 2007 inhoudelijke leiding aan Lampion. Op 1 april 2007 ontstond een vacature IGZ. In oktober 2007 ontving Lampion bericht dat de inspectie afzag van invulling van de vacature omdat dit niet meer tot haar kerntaken behoorde. Een overzicht van de deelnemende organisaties staat in bijlage 1.

Vanaf 1 april wordt de stuurgroep voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter.

De stuurgroep kwam in 2007 viermaal bijeen. Onderlinge informatie-uitwisseling neemt in deze bijeenkomsten een belangrijke plaats in. Onderwerpen die zijn besproken zijn onder andere:

- Correspondentie met het ministerie van VWS en IGZ over de IGZ-notitie over de zorg aan illegalen.
- De wijziging van de zorgverzekeringswet en de daarmee gepaard gaande nieuwe financieringssysteem voor de zorg aan illegalen.
- Het onderzoek dat het Ministerie van Justitie entameerde naar de situatie van illegalen in Nederland.
- Het jaarverslag van Lampion over 2006.
- De kwartaalverslagen van Lampion over 2007.
- Een notitie van de Stichting Koppeling over EU-onderdanen en (geen) verzekering.

### Externe contacten

De voorzitter van de stuurgroep nam deel aan het door het Ministerie van VWS uitgeschreven Platform zorg aan illegalen. Het ministerie informeerde de deelnemers over haar plannen voor het nieuwe financieringssysteem voor de zorg aan illegalen en inventariseerde de eerste reacties uit het veld. Na bespreking in de stuurgroep zond Lampion nog een schriftelijke reactie op de plannen aan het Ministerie van VWS. De voorzitter van de stuurgroep nam deel aan een door het Ministerie van Justitie belegde brainstormsessie over het door de Tweede Kamer gevraagde brede onderzoek naar de situatie van illegalen in Nederland.

Op 28 en 29 juni 2007 is de secretaris van Lampion naar de internationale bijeenkomst 'Access to Health Care for Undocumented Migrants in Europe' van Picum (Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants) in Brussel geweest. Het doel van de bijeenkomst was om organisaties uit diverse Europese landen bij elkaar te brengen die zich bezighouden met ongedocumenteerde migranten en de toegang tot gezondheidszorg en zo ervaringen uit te wisselen. Er waren bijzonder veel organisaties die een presentatie hielden. Lampion behoorde niet tot de sprekers, maar heeft zichzelf via het congresboek als 'Good Practice' gepresenteerd. In september werd Lampion door de Portuguese Presidency of the EU Council-Health aangemerkt als good practice. Tijdens de grote EU-conferentie Migrants & Health op 27 en 28 september in Lissabon werd zij als zodanig gepresenteerd. Lampion is nu opgenomen in een Europees overzicht van good practices. De voorzitter nam deel aan deze conferentie.

Op 21 november heeft de secretaris samen met de Johannes Wierstichting een workshop verzorgd op het Nederlands Congres Sociale Psychiatrie.

De meeste stuurgroepleden woonden de presentatie bij van het rapport 'Arts en vreemdeling' (ook wel het rapport Klazinga genoemd) op 19 december.

### 3. Financiën

Kosten	Bedrag
Loonkosten secretaris	€ 8.046
Loonkosten medewerkers Informatie- en Adviespunt ()	€ 9.100
Loonkosten administratieve ondersteuning	€ 810
Materiële kosten	
* Representatie Lampion	€ 495
* Website	€ 2.218
Totaal	€ 20.669

Deze bedragen betreffen de kosten die Pharos, als Lampion faciliterende instelling, maakt.

De werkelijke kosten liggen hoger. De uren die deelnemers van de aan Lampion deelnemende organisaties ten behoeve van activiteiten voor Lampion besteden, nemen deze organisaties voor eigen rekening. Ook de kosten, zoals reiskosten, worden niet aan Lampion doorberekend. Daarnaast beschikt Lampion één dag per week over een vrijwilliger.

In 2007 ontving Lampion € 35,- aan giften.

## 4. De uitvoering

Voor de voorlichting over de zorg aan illegalen beschikt Lampion over de website [www.lampion.info](http://www.lampion.info) en over een informatie- en adviespunt.

### 4.1 De website

In 2007 is de website 22.464 keer bezocht. Dit is gemiddeld 84 keer per dag. Ten opzichte van 2006 steeg het website-bezoek met 25%. Kennelijk weet men de website steeds beter te vinden. Dit heeft ook tot gevolg dat het Landelijk Informatie- en adviespunt minder gebeld wordt over zaken die op de website te vinden zijn.

Tabel 1: Overzicht frequentie bezoek website-pagina's van hoog naar laag

Onderwerp	Aantal
Verblijfsrecht	2650
Algemene informatie over Lampion	1922
Toegang tot de zorg voor illegalen	1781
Opvang/tijdelijke huisvesting	1755
Info over gezondheidszorg land van herkomst	1635
Financiering zorg illegalen	1509
Vragenformulier Lampion	1468
Picumpublicaties	1189
Nieuwe publicaties	1175
Zorgplicht van zorgverleners	1142
Verloskundige zorg	843
Rechterlijke uitspraken	729
Meldpunt problemen toegang zorg illegalen	617
TNO-rapport over regeling dubieuze debiteuren	595
Toelatingsbeleid regulier	586
IOM	563
Notitie IGZ over zorg aan illegalen + correspondentie	547
Aanvraagformulier RVA (art. 64)	474
Info tbc-procedure	428
Rapport commissie Smeets	346
Wijziging Zorgverzekeringswet i.v.m. zorg aan illegalen	238
Reacties op voorstel wetswijziging	165
Correspondentie met Minister Verdonk	86
Brief Pharos 2006	16
Toelatingsbeleid asiel	5
Totaal	22464

### 4.2 Het Informatie- en adviespunt

In 2007 kwamen er bij het Informatie- en adviespunt 279 telefoontjes binnen en werd 77 keer per e-mail contact gezocht. Het totaal aantal contacten nam ten opzichte van 2006 af met zo'n 35%. Het aantal contacten per e-mail is vergeleken met 2006 verviervoudigd.

Tabel 2: Overzicht van vragenstellers

Vragenstellers	Aantal	
<i>Zorgverleners/-instellingen</i>		
Huisarts	13	
Verloskundige	6	
Tandarts	3	
Ziekenhuis	23	
GGZ-instelling	21	
Instelling maatschappelijk werk	14	
Jeugdzorg	9	
Maatschappelijke opvangvoorziening	5	
Andere zorginstellingen	16	
<b>Subtotaal zorgverleners</b>		<b>110</b>
<i>Overige vragenstellers</i>		
Familie/vrienden/kennissen		118
Cliënt zelf		21
School		6
Justitievoorziening		5
Overheidsinstantie		2
Rechtshulp		13
Organisatie tbv vluchtelingen/allochtonen/illegalen		43
Kerkelijke organisatie		6
Onderzoeker/student		23
Deurwaarder/incassobureau		4
Media		3
Overig		2
<b>Totaal-generaal</b>		<b>356</b>

Tabel 3: Waarover had men informatie nodig

Onderwerp	Aantal
Algemene info over zorg aan illegalen	82
Financiering zorg aan illegalen	128
Lampion	34
Interpretatie medisch noodzakelijke zorg	4
(Niet) betalen rekening	33
Mogelijkheid verzekering	14
Toegang tot de 2e lijn	49
Toegang tot AWBZ-voorzieningen	12
Hulpverlenings-/behandelmogelijkheden	68
Onderdak/huisvesting	35
Juridische/verblijfrechtelijke procedures	52
Behandelmogelijkheden land van herkomst	9
Nazorg	12
Medische hulpmiddelen	2
Totaal	534

Tabel 4: Doorverwijzingen in verband met nader advies vanuit het Informatie- en adviespunt

Instantie	Aantal
Partners in Lampion	19
Regionale platforms	11
Binnen Pharos	18
Juridisch loket / advocaat	12
Stichting Los	9
Defence for Children	2
Dokters van de Wereld	2
Forum	1
IOM	1
Diabetesvereniging	1
<b>Totaal</b>	<b>76</b>

Tabel 5: Profiel van de illegale patiënt

Profiel	Aantal
Mannen	104
Vrouwen	136
Kinderen	49
Onbekend	34
<b>Totaal</b>	<b>323</b>

- Van de vrouwen waren er 41 zwanger.
- Verder betrof het 7 personen met HIV-Aids.

Beschouwing naar aanleiding van de registratiegegevens.

Voor het eerst was van de patiënten het aantal vrouwen groter dan het aantal mannen. Van deze vrouwen was 30% zwanger. Meestal waren het familieleden, vrienden of kennissen die over de zorg voor deze zwangere vrouwen contact zochten met Lampion. Het bezoek aan de websitepagina's over verloskundige zorg was in 2007 meer dan tweemaal groter dan in 2006 (zie tabel 1 en 5).

In 2006 werden vragen gesteld over zorg voor 42 kinderen; in 2007 ging het om 49 kinderen.

De vragen over illegale kinderen gingen tweemaal over zwangere minderjarige meisjes. Ook belden tweemaal hulpverleningsinstellingen over de mogelijke zorg aan ama's met chronische gezondheidsklachten die op korte termijn achttien zouden worden, maar niet uitzetbaar waren gebleken zodat ze zeker in de illegaliteit zullen verdwijnen.

In vier gevallen hing de vraag over de mogelijke zorg samen met een situatie van mishandeling van kinderen. Vijfmaal was er een probleem omdat vader en/of moeder wel legaal in Nederland verbleven maar de kinderen (nog) niet. Zo is het voorgekomen dat een ziekenhuis een baby van twee maanden de rekening van zijn bevalling stuurde. De baby kreeg pas toen hij vier maanden en negen dagen oud was een verblijfsvergunning en kon toen pas bijgeschreven worden op de polis van zijn moeder. Gelukkig komt aan dit soort situaties een einde als de wijziging van de zorgverzekeringswet van kracht wordt.

Over zorg door voorzieningen die onder de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vallen zijn twaalf vragen gesteld (zie tabel 3). Het bleek niet duidelijk te zijn of deze WMO-zorg onder de te bieden medisch noodzakelijke zorg van de Koppelingswet valt. In dit verband is ook de uitspraak van de voorzieningenrechter van de sector bestuursrecht van de Rechtbank Rotterdam interessant. Deze reageerde op 6 november positief op een verzoek om een voorlopige voorziening – directe toegang tot de maatschappelijke opvang voor een man met HIV – te treffen. De rechter droeg de gemeente op om zich bij haar heroverweging te buigen over de vraag of handhaving van de weigering een schending van art. 3 EVRM oplevert. Deze beslissing van de rechter heeft een voorlopig karakter. Definitieve duidelijkheid moet nog komen.

In negen gevallen vond geen beoordeling van de medische noodzaak door een arts plaats. Bij vijf daarvan werd de illegale patiënt al aan de balie van het ziekenhuis geweigerd. In één geval werd de toegang al aan de balie belemmerd door het weigeren om een tolk in te schakelen; het bleek ziekenhuisbeleid te zijn om geen tolken te gebruiken. Lampion heeft dit bij de inspectie gemeld (zie tabel 3).

Bij 33 gevallen waarin het al dan niet (kunnen) betalen van de kosten van de te verlenen of verleende zorg aan de orde was, ging het twaalfmaal om aanmaningen van ziekenhuizen of incassobureau's/deurwaarders die als bedreigend werden ervaren. Ziekenhuizen zijn verplicht navorderingen te doen; het is wel de vraag hoever ze daarbij moeten gaan. Enkele ziekenhuizen stuurden aan personen van wie zij wisten dat zij gepardonneerd waren, alsnog een oude rekening.

In vijf gevallen wilde het ziekenhuis alleen zorg verlenen bij betaling vooraf (zie tabel 3).



Bij de vragenstellers is de categorie familie/vrienden/kennissen groot. In het vierde kwartaal is, als dat mogelijk was, aan de bellers gevraagd hoe ze bij Lampion terecht gekomen zijn. Meestal was dit via de website, maar in een aantal gevallen is door zorgverleners geadviseerd om contact te zoeken met Lampion. Ook zijn de vrienden/kennissen nogal eens personen die in de zorg werken en daar op de hoogte zijn gekomen van het bestaan van Lampion (zie tabel 2).

De meeste vragen kunnen door de medewerkers van het Informatie- en adviespunt direct worden beantwoord. Iets meer dan 20% van de vragen is zo ingewikkeld of zo specifiek dat voor de beantwoording doorverwezen moet worden, vaak naar één van de partners in Lampion. Vragen over specifieke hulpverleningsmogelijkheden worden doorverwezen naar de deskundigen van Pharos (zie tabel 4).

## 5. Slotopmerkingen

De website is het belangrijkste voorlichtingsmiddel van Lampion. Het is verheugend dat het bezoek aan de website van Lampion ook dit jaar weer is gegroeid. In het vorige jaar schreven we nog dat het erop leek dat Lampion meer bekendheid heeft gekregen, nu lijkt dat wel zeker zo te zijn.

Aan het eind van het verslagjaar bracht de commissie Klazinga het rapport 'Arts en vreemdeling' uit. Hierin zijn professionele standpunten neergelegd over het omgaan met problemen die zich voordoen in de gezondheidszorg voor vreemdelingen. De inhoudelijke discussie over welke zorg aan illegalen geboden moet worden kan nu beëindigd worden. De door de Inspectie van de Gezondheidszorg gesuggereerde versmalling tot acute zorg wordt door de beroepsbeoefenaren duidelijk niet gedeeld.

Hoewel er nu duidelijkheid is over de te leveren medisch noodzakelijke zorg, is het niet zeker dat degenen die dat moeten weten – zorgverleners, directeurs van ziekenhuizen, financiële afdelingen van ziekenhuizen en baliemedewerkers – hierover ook geïnformeerd zijn. Hiervoor is een extra inspanning van alle bij de zorg aan illegalen betrokken partijen hard nodig. Lampion zal hierin haar aandeel leveren.

In 2007 is binnen Lampion hard gewerkt aan de verbetering van het registratiesysteem van het Informatie- en adviespunt. In 2008 wordt gewerkt aan verbetering van de website. Het streven is om de vernieuwde website in de lucht te hebben op het moment dat de wijziging van de Zorgverzekeringswet en de daarmee samenhangende nieuwe financieringsystematiek in werking gaat.

## Bijlage 1

**Deelnemende organisaties**

SOA Aids Nederland	De heer R. Brands
GG&GD Utrecht, namens GGD Nederland	De heer R. Smit
GGZ Nederland	De heer E. Mahakena
Inspectie voor de Gezondheidszorg*	Mevrouw W. Voogt tot 1 april 2007
Johannes Wier Stichting	Mevrouw M. van den Muijsenbergh tot 1 juli 2007 De heer J. den Otter vanaf 1 juli 2007
KNCV Tuberculosefonds	Mevrouw G. Jans
LHV	De heer J. Schoenmakers
NVZD	De heer J. Aghina
Pharos	Mevrouw M. Mensinga Mevrouw M. Sellmeijer tot 1 september 2007
Stichting Koppeling	De heer T. Stam / De heer J. van Amen
VluchtelingenWerk Nederland	Mevrouw W. Lozowski

\* In oktober 2007 gaf de Inspectie aan dat zij Lampion niet tot haar kerntaken vindt behoren, waardoor zij afzag van invulling van de vacature die ontstond door het vertrek van mevrouw W. Voogt per 31 maart 2007.